

SYLABUS – OPIS ZAJĘĆ/PRZEDMIOTU

I. Informacje ogólne

1. Nazwa przedmiotu: Historia narodów ZSRR w latach 1917–1991
2. Kod przedmiotu: 18-HNZSRR-23Wsch2
3. Rodzaj zajęć: obowiązkowe
4. Kierunek studiów: Wschodoznawstwo
5. Poziom studiów: I stopień
6. Profil studiów: ogólnoakademicki
7. Rok studiów: II
8. Rodzaje zajęć i liczba godzin: 30 godzin wykładu
9. Liczba punktów ECTS: 2
10. Imię, nazwisko, tytuł / stopień naukowy, adres e-mail prowadzącego zajęcia: prof. UAM dr hab.. Marek Figura, figura@amu.edu.pl
11. Język wykładowy: polski
12. Zajęcia / przedmiot prowadzone zdalnie (e-learning) (tak [częściowo/w całości] / nie): nie

II. Informacje szczegółowe

1. Cele zajęć/przedmiotu: Celem zajęć jest przedstawienie Studentom węzłowych zagadnień z Historii Związku Radzieckiego od przewrotu bolszewickiego i powstania RFSRR do rozpadu ZSRR. Zgodnie z tradycją historiograficzną dzieje ZSRR rozpatrywane będą według podziału na okres międzywojenny, udział ZSRR w II wojnie światowej, kwestie budowy ustroju komunistycznego i tzw. rozwiniętego socjalizmu. Ponadto akcent jest położony na wewnętrzny rozwój kraju, jego społeczeństwa, kultury, kwestie narodowościowe i gospodarcze.
2. Wymagania wstępne w zakresie wiedzy, umiejętności oraz kompetencji społecznych (jeśli obowiązują):
3. Efekty uczenia się (EU) dla zajęć i odniesienie do efektów uczenia się (EK) dla kierunku studiów:

Symbol EU dla zajęć/przedmiotu	Po zakończeniu zajęć i potwierdzeniu osiągnięcia EU student/ka:	Symbole EK dla kierunku studiów
HOP_1	Zna i rozumie w zaawansowanym stopniu wybrane zagadnienia z zakresu historii Związku Radzieckiego w okresie od przewrotu bolszewickiego do jego rozpadu w 1991 r.	K_W01
HOP_2	Zna i rozumie znaczenie istnienia imperium ZSRR na obszarze Europy Wschodniej i Azji dla dziejów tego obszaru w XX wieku, dla kształtowania nowoczesnych narodów i państw.	K_W06
HOP_3	Jest gotów do krytycznej oceny posiadanej wiedzy i samodzielnego planowania uczenia się	K_K01, K_K02

4. Treści programowe zapewniające uzyskanie efektów uczenia się (EU) z odniesieniem do odpowiednich efektów uczenia się (EU) dla zajęć/przedmiotu

Treści programowe dla zajęć/przedmiotu:	Symbol EU dla zajęć/przedmiotu
Rewolucja bolszewicka – ideologia leninowska – „dyktatura proletariatu”. Chronologia dziejów ZSRR	HOP_1, HOP_2, HOP_3
Rozpad imperium rosyjskiego. Dążenia niepodległościowe i budowa państw narodowych w Europie Wschodniej – Finlandia, Litwa, Łotwa. Estonia, Polska.	HOP_1, HOP_2, HOP_3
Wojna domowa, NEP i powstanie ZSRR	HOP_1, HOP_2, HOP_3
ZSRR na arenie międzynarodowej 1920-1929 – Komintern	HOP_1, HOP_2, HOP_3
Wielki eksperyment – budowa komunizmu, założenia i efekty – Stalinizm	HOP_1, HOP_2, HOP_3
Wielki Głód – Ukraina, Kazachstan. Wielki terror.	HOP_1, HOP_2, HOP_3
Przygotowania do wojny. Ekspansja ZSRR w l. 1939–1941.	HOP_1, HOP_2, HOP_3
ZSRR w II wojnie światowej – wielka wojna ojczyźniana.	HOP_1, HOP_2, HOP_3

Powojenna polityka ZSRR 1945–1956. Odwilż i destalinizacja. XX Zjazd KPZR	HOP_1, HOP_2, HOP_3
Współzawodnictwo pokojowe i polityka odprężenia.	HOP_1, HOP_2, HOP_3
Przesłanki kryzysu, Helsinki i dysydenci.	HOP_1, HOP_2, HOP_3
Reformy 1979, kryzys ideologii.	HOP_1, HOP_2, HOP_3
Kryzys gospodarczy, M. Gorbaczow – przyspieszenie, jawność przebudowa	HOP_1, HOP_2, HOP_3
Aspiracje niepodległościowe narodów nierosyjskich – ruchy na rzecz przebudowy, problem suwerenności republik związkowych. Zjazd deputowanych ludowych	HOP_1, HOP_2, HOP_3
Demokratyzacja. Kryzys władz centralnych, nowy układ związkowy 1990–1991. Pucz Janajewa, delegalizacja KPZR i rozpad ZSRR.	HOP_1, HOP_2, HOP_3

5. Zalecana literatura:

- Bazylow L., Wieczorkiewicz P., *Historia Rosji*, Wrocław 2005.
- Heller M., Niekricz A., *Utopia u władzy. Historia Związku Sowieckiego*, Poznań 2016
- Marples D. R., *Historia ZSRR Od rewolucji do rozpadu*, Wrocław 2006.
- Smoleń M., *Stracone dekady. Historia ZSRR 1917–1991*, Warszawa–Kraków 1994.
- Pipes R., *Rosja bolszewików*, Warszawa 2005.

III. Informacje dodatkowe

1. Metody i formy prowadzenia zajęć umożliwiające osiągnięcie założonych EU (proszę wskazać z proponowanych metod właściwe dla opisywanych zajęć lub/i zaproponować inne)

Metody i formy prowadzenia zajęć	X
Wykład z prezentacją multimedialną wybranych zagadnień	
Wykład konwersatoryjny	
Wykład problemowy	X
Dyskusja	
Praca z tekstem	X
Metoda analizy przypadków	
Uczenie problemowe (Problem-based learning)	
Gra dydaktyczna/symulacyjna	
Rozwiązywanie zadań (np.: obliczeniowych, artystycznych, praktycznych)	
Metoda ćwiczeniowa	
Metoda laboratoryjna	
Metoda badawcza (dociekania naukowego)	
Metoda warsztatowa	
Metoda projektu	
Pokaz i obserwacja	
Demonstracje dźwiękowe i/lub video	
Metody aktywizujące (np.: „burza mózgów”, technika analizy SWOT, technika drzewka decyzyjnego, metoda „kuli śniegowej”, konstruowanie „map myśli”)	
Praca w grupach	
Inne (jakie?) -	
...	

2. Sposoby oceniania stopnia osiągnięcia EU (proszę wskazać z proponowanych sposobów właściwe dla danego EU lub/i zaproponować inne)

Sposoby oceniania	Symbole EU dla zajęć/przedmiotu		
	HOP_1	HOP_2	HOP_3
Egzamin pisemny			
Egzamin ustny	X	X	X
Egzamin z „otwartą książką”			

Kolokwium pisemne			
Kolokwium ustne			
Test			
Projekt			
Esej			
Raport			
Prezentacja multimedialna			
Egzamin praktyczny (obserwacja wykonawstwa)			
Portfolio			
Inne (jakie?) -			
...			

3. Nakład pracy studenta i punkty ECTS

Forma aktywności		Średnia liczba godzin na zrealizowanie aktywności
Godziny zajęć (wg planu studiów) z nauczycielem		30
Praca własna studenta*	Przygotowanie do zajęć	
	Czytanie wskazanej literatury	15
	Przygotowanie pracy pisemnej, raportu, prezentacji, demonstracji, itp.	
	Przygotowanie projektu	
	Przygotowanie pracy semestralnej	
	Przygotowanie do egzaminu / zaliczenia	15
	Inne (jakie?) -	
...		
SUMA GODZIN		60
LICZBA PUNKTÓW ECTS DLA ZAJĘĆ/PRZEDMIOTU		2

* proszę wskazać z proponowanych przykładów pracy własnej studenta właściwe dla opisywanych zajęć lub/i zaproponować inne

4. Kryteria oceniania wg skali stosowanej w UAM:

bardzo dobry (bdb; 5,0): znakomite opanowanie faktografii z zakresu historii ZSRR do 1991 r. Umiejętność sformułowania zwartej wypowiedzi na temat historii ZSRR do 1991 r., będącej świadomą refleksją w bardzo dobrym języku naukowym. Bardzo dobra znajomość podstawowej literatury naukowej przedmiotu. Pełna frekwencja na zajęciach.

dobry plus (+db; 4,5): bardzo dobre opanowanie faktografii z zakresu historii ZSRR do 1991 r. Umiejętność sformułowania zwartej wypowiedzi na temat historii ZSRR do 1991 r., będącej świadomą refleksją w dobrym języku naukowym. Dobra znajomość podstawowej literatury naukowej przedmiotu. Frekwencja na zajęciach.

dobry (db; 4,0): dobre opanowanie faktografii z zakresu historii ZSRR do 1991 r. Umiejętność sformułowania wypowiedzi na temat historii ZSRR do 1991 r., będącej świadomą refleksją w poprawnym języku naukowym. Dobra znajomość podstawowej literatury naukowej przedmiotu. Frekwencja na zajęciach.

dostateczny plus (+dst; 3,5): dobre opanowanie faktografii z zakresu historii ZSRR do 1991 r. Umiejętność sformułowania wypowiedzi na temat historii ZSRR do 1991 r., w poprawnym języku naukowym. Znajomość podstawowej literatury przedmiotu. Frekwencja na zajęciach.

dostateczny (dst; 3,0): elementarne opanowanie faktografii z zakresu historii ZSRR do 1991 r. Umiejętność sformułowania poprawnej językowo wypowiedzi na temat historii ZSRR do 1991 r. Elementarna znajomość literatury naukowej przedmiotu. Frekwencja na zajęciach.

niedostateczny (ndst; 2,0): nieznajomość faktografii z zakresu historii ZSRR do 1991 r. Nieumiejętność sformułowania poprawnej wypowiedzi na temat historii ZSRR do 1991 r.. Brak elementarnego rozeznania w literaturze naukowej przedmiotu.

5. pytania egzaminacyjne

Chronologia dziejów ZSRR.

Zasadnicze stronnictwa w rewolucji rosyjskiej 1917–1921: czerwony, zielony, biały, czarny
Rewolucja bolszewicka – ideologia leninowska – „dyktatura proletariatu”.

Wojna domowa, NEP i powstanie ZSRR

Rewolucja ukraińska.

Białoruska Republika Ludowa

Federacja Kaukaska

Radziecki Turkiestan.

Konstytucja RFSRR i ZSRR.

Radziecka polityka narodowościowa – od zakorzenienia do rusyfikacji.

Kultura radziecka okresu międzywojennego od futuryzmu i konstruktywizmu do socrealizmu.

ZSRR na arenie międzynarodowej 1920-1929 – Komintern

Budowa komunizmu – polityka industrializacji i kolektywizacji rolnictwa.

Stalinizm

Wielki Głód – Ukraina, Kazachstan. Wielki terror.

Przygotowania do wojny. Ekspansja ZSRR w l. 1939–1941.

Archipelag GUŁAG

Wielka Wojna Ojczyźniana 1941-1945: chronologia.

Rola frontu wschodniego w Europie i zaangażowanie ZSRR na Dalekim Wschodzie.

Teheran-Jałta-Poczdą – hegemonia ZSRR w Europie Środkowo-Wschodniej po II wojnie światowej.

Powojenna polityka ZSRR 1945–1956.

Zimna wojna.

Kominform.

Rewolucja w Chinach, wojna w Korei i Wietnamie.

Śmierć Stalina – odwilż – procesy rehabilitacji i rozliczeń w literaturze i filmie

Odwilż i destalinizacja. XX Zjazd KPZR

Radziecka literatura powojenna, film, sztuka. Samizdat.

Mit wielkiej wojny ojczyźnianej

Współzawodnictwo pokojowe i polityka odprężenia.

Przesłanki kryzysu, Helsinki i dysydenci.

Reformy 1979, kryzys ideologii.

Kwestia budowy tzw. rozwiniętego socjalizmu

Pierestrojka i powstanie ruchów narodowych

Kryzys gospodarczy, M. Gorbaczow – przyspieszenie, jawność przebudowa

Gorbaczow i Jelcyn – federacja vs. suwerenność – rozpad ZSRR

Ruchy na rzecz przebudowy, problem suwerenności republik związkowych.

Zjazd deputowanych ludowych ZSRR

Demokratyzacja.

Pucz Janajewa, delegalizacja KPZR i rozpad ZSRR.

Rozpad imperium rosyjskiego. Dążenia niepodległościowe i budowa państw narodowych w Europie Wschodniej – Finlandia, Litwa, Łotwa. Estonia, Polska.